

"Risker med professionella familjehem"

När en sårbar, bräcklig och traumatiserad människa förs ihop med "perfekta" familjehem går någonting förlorat, skriver Tomas Carlsson, socionom och snart leg psykoterapeut på Familjevårdsstiftelsen.

Familjehemmet är en vanlig familj som inte är eller ska vara professionellt skolade utifrån socialt arbete eller psykoterapeutiska diskurser, men givetvis utredda utifrån rådande föreskrifter och lagstiftning.

Kerstin Svensson, professor i socialt arbete vid Socialhögskolan i Lund, [uttrycker sig kring vikten av just vanliga människor](#):

"-Det som är tydligt med just kontaktpersoner och kontaktfamiljer är betydelsen av medmänsklighet. Den som får insatsen uppskattar att någon medmänniska bryr sig om den och vill hjälpa den. Det värdet kan en professionell aldrig ersätta".

Nu upplever jag en förändrad hållning, som inte enbart är framåtskridande och positiv. Kontroll, garantier och genomlysningar av tilltänkta familjehem leder oss vidare i stråk som vi behöver problematisera för att få syn på vad vi ska ha kvar och vad vi kan kasta bort.

Tanken är vacker att klienterna som inte fått eller själva kunnat, nu ska få det som saknades, för att kunna bli till på nya sätt framöver. Men lidande, skadade människor placeras i familjehem där speglandet i dessa perfekt granskade människor påminner dem om allt de inte är eller har blivit. Tillkortakommandet och otillräckligheten pekar emot dem själva, hur ska de annars förstå det när allt annat är perfekt förutom de själva?

Jag vill med detta påvisa vad ytterligheterna gör när en sårbar, bräcklig och traumatiserad människa förs ihop med familjehem utredda med både första och andra Kälvestensmetoden för att avlägsna allt som inte är tillräckligt och perfekt.

Familjevårdsstiftelsen tror på familjehem av olika material och gods. Japanernas *kintsukuroi*, att laga med guld, är en metod för att skapa nya, vackrare och starkare föremål som reflekterar en psykologisk dimension som vi alla känner till; Uthållighet!

Det är detta vi söker. Familjehem som själva lidit förluster och motgångar, som smakat glädjens frukter i livet, men vet vad det innebär att leva ett liv som varierar mellan gott och ont, glädje och lidande, sjukdom och liv. Men som framför allt står ut och står kvar.

För att familjehemmen ska kunna behålla sin vanlighet och sanna natur, krävs det av oss yrkeshjälpare att bemästra ett omfång av kunskaper. Den italienska familjeterapeuten **Luigi Boscolo** uttrycker att vi behöver "*ett nätverk av teorier*". Särskilt när vi arbetar med familjehem, klienter, biologiska föräldrar och andra aktörer. I mitt arbete har jag med mig många systemiska inspirationskällor och lärare där **Jaakko Seikkula**, PhD och professor i psykoterapi, lärde mig att "följa" samtal och människor i stället för att "intervenera" och leda dem. **Tom Andersen**, professor i socialpsykiatri, har gjort avtryck på mig gällande vikten av vardagsspråk, reflekterande processer och att språk både är informativt och formativt. **Glenda Fredman**, PhD i klinisk psykologi och systemisk psykoterapeut, som handledde vår grupp under många år, förde in berättandet och uttrycker i artikeln [*Weaving Networks of Hope with Families, Practitioners and Communities:*](#) "*I nätverksarbete bör man fokusera på aktiviteten och processerna för att "väva ett nätverk av relationer" och "centrera" klienten som öppnar utrymme för samarbetsdialog och lägga grunden för att de som ingår kan berätta och bevittna föredragna berättelser om var och en, andra och sig själva.*"

Carina Håkansson, leg psykoterapeut och PhD i psykologi som skrev sin doktorsavhandling, [*The extended therapy room*](#), på Familjevårdsstiftelsen där hon visar betydelsen av sammanhang och relationer. I skrivande stund har vi handledning av professor emeritus **Rolf Sundet** som arbetat med familjer hela sitt liv i Norge. Hans fokus och hjärtefrågor berör effektforskningens begränsningar, tillkortakommanden och att det behövs andra sätt att synliggöra aktuell kunskap.

Via dessa och många andra har vårt kunnande och vår modell med familjehemsboende i ett terapeutiskt sammanhang växt fram och marinerats.

Jag vågar sticka ut hakan och påstå att professionalisering och framtida licensering av familjehem inte enbart känns som en kungsväg

Familjevårdsstiftelsens familjehemsvård är förstärkt utifrån lite andra kriterier än vad man vanligtvis brukar benämna förstärkt familjehemsvård. Vi har en avancerad behandling i paritet med institutionsbehandling. Enkelt sagt finns professionella med från oss och socialtjänsten samt eventuellt andra samarbetspartners.

Det här kombinerar det professionella och ett vanligt liv i en familj som lever sitt liv på sitt sätt. Det professionella systemet har det yttersta ansvaret. Utifrån detta är det också en distinktion och ett ställningstagande från oss att inte professionalisera familjehemmen till att bli så kallade behandlingsfamiljer, eftersom vi då tänker att vi förlorar "både och". Vår ambition är att inkludera och försöka rymma det man kan få i ett vanligt liv men också det som det professionella sociala arbetet innehåller.

Jag vågar sticka ut hakan och påstå att professionalisering och framtida licensering av familjehem inte enbart känns som en kungsväg. Om amatör härleds från franskans "amateur" betyder det: "en som älskar" och som ägnar sig åt en

verksamhet av eget intresse. Det är dessa familjehem vi söker och hedrar.

Avslutningsvis citerar jag **Karin Hildén**, familjeterapeut som arbetat på Familjekontoret i Vest-Agder, Norge i många år;
"-Vi måste ta vara på allt det goda, för det andra klarar sig själv!"

Tomas Carlsson, socionom och snart leg psykoterapeut och arbetar på Familjevårdsstiftelsen med många kloka kollegor som genljuder i flerstämmighet via min penna